

Društvo poslancev 90

Šubičeva 4

1000 Ljubljana

drustvodp90@gmail.com

<http://www.poslanci90.si/>

Ljubljana, 18. 09. 2023

V zdravstvu je denarja preveč!

Pred okoli pol leta mi je ugleden slovenski zdravnik in odličen poznavalec razmer v našem zdravstvu in zdravstvu po svetu na moje vprašanje, kaj bi bilo po njegovem mnenju potrebno narediti za rešitev razmer v našem zdravstvu in ali je res še vedno problem pomanjkanje denarja, odgovoril:

" Žal ni več rešitve. Denarja v našem zdravstvu danes ni premalo ampak ga je preveč, porablja pa se ga na napačen način, zaradi česar se rušijo še tiste stvari, ki so (bile) v našem zdravstvu dobre..."

Ta resignirana izjava je bila zame največji dokaz, da smo imeli še kako prav inženirji, ki smo se skupaj z zdravniki, med drugim nekaterimi visokimi predstavniki našega zdravstva pred dobrimi dvema leti dobivali na internih pogovorih s ciljem zastaviti v temelju nov način na enem od pomembnih segmentov zdravstva, in sicer pri (z naše strani) predlagani gradnji in upravljanju novega UKC Ljubljana, ki bi ga skupaj z medicinsko fakulteto postavili na obrobju Ljubljane ob obvoznici, npr. ob bolnici v Polju.

Za osnovo projektu sta služili gradnja KC v Odenseju na Danskem in gradnja ter upravljanje KC na Dunaju, za slednjega so izvajalci gradnje in upravljavci KC prejeli najvišje svetovno priznanje. Ker pričujoči komentar prostorsko ne omogoča detajlne razlage vsebine in rezultatov teh pogovorov naj navedem le dvoje.

1. Ob primerjavi cen gradnje smo ugotovili, da je bila cena kvadratnega metra takrat zasnovane gradnje nove infekcijske klinike v Ljubljani več kot 200% višja kot v navedenih primerih na Danskem in v Avstriji, kljub bistveno višjim stroškom za delovno silo v teh državah kot pri nas.
2. Po celoviti obrazložitvi razlogov za predlagani projekt, ki bi s selitvijo na obrobje mesta predstavljal pristop, primerljiv z zdravstveno najbolj urejenimi državami, ki tako omogočajo lahko dostopnost za paciente, dovolj (brezplačnih ali zelo poceni) parkirnih mest za paciente in zdravstveno osebje..., se je podpisani dokument "malo zataknil" na ministrstvu za zdravje, dokončno pa obstal pred ali v kabinetu predsednika vlade. Zakaj, verjetno pobudnik ne bom nikoli izvedel, neuradno pa zato, ker je "rušil že dobro zastavljen koncept investicij v zdravstvu, za katere je predvideno (so) financiranje iz EU sredstev za okrevanje in odpornost."

Zame to seveda ni bilo nikakršno presenečenje, saj kljub nekaterim uglednim imenom slovenskega zdravstva, podpisanih pod ta interni dokument (imen zaradi spoštovanja dogovora ne morem navesti), glede na izkušnje ni bilo praktično nobenih možnosti, da

bi, ne glede na politično barvo vlade, prišlo do razprave, kaj šele realizacije. Zakaj? Navajam plastičen primer, zakaj.

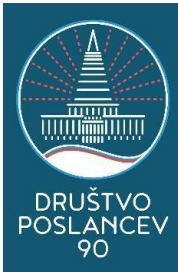
Okoli leta 2009 sem na prošnjo lastnika majhnega inženirskega podjetja z okoli 20 zaposlenimi, ki se je med drugim ukvarjalo s postavitvijo manjših komunalnih čistilnih naprav, nagovoril pristojnega v eni od primorskih občin, kjer so imeli razpis za čistilno napravo, za kratek pogovor. Ta predstavnik občine, ki sem ga že dolga leta poznal kot dobrega znanca in v občini spoštovanega človeka visokih etičnih standardov, ki je vedno iskal za občino najboljše možne rešitve, je z veseljem pristal na pogovor, kjer sem mu predstavil to odlično organizirano in vodeno podjetje. Po zaključku razpisa mi je predstavnik občine povedal, da je dotično podjetje oddalo ponudbo, ki je bila več kot 30% nižja od drugih ponudnikov (ob tem, da je najugodnejši ponudnik po lastni izjavi vkalkuliral zelo lep zaslužek). Po mesecu dni mi je lastnik najugodnejšega ponudnika sporočil, da je bil razpis razveljavljen. Razburjeno sem poklical znanca na občino in ga vprašal, zakaj so razveljavili razpis. Povabil me je k sebi, saj ni želel odgovoriti preko telefona. Na pogovoru na štiri oči mi je povedal, da so bili prisiljeni na zahtevo vodstva občine razpis razveljaviti z naslednjo interno zaupno obrazložitvijo vodstva občine: " V preteklih letih je Primorje na Primorskem postavilo več kot 10 enakih čistilnih naprav po 30 do 60 odstotkov višji ceni od tega najugodnejšega ponudnika, eno tudi v naši občini. Kako naj obrazložimo ljudem, revizorjem in drugim to razliko v ceni in kaj smo delali do sedaj."

Tako deluje ta sistem na lokalni ravni, kjer gre za po nekaj sto tisoč evrov, na državni ravni pa z eno ali dvema ničloma več. Ugodnejše ponudbe od privilegiranega ponudnika ni, če pa slučajno pride, se razpis razveljavi, če pa se bo "mali" kaj preveč pritoževal, nikjer v Sloveniji, ki so si jo privilegiranci razdelili, ne bo več dobil posla. Najugodnejši ponudnik se je "preveč pritoževal". Že dolgo tega odlično organiziranega podjetja z mladim, visoko usposobljenim kadrom, ni več.

Zakaj je bilo treba projekt novega UKC ob obvoznici ustaviti najkasneje pri (katerem koli) predsedniku vlade? Zaradi istega razloga? Kako naj razložijo ceno nove pediatrične klinike, načrtovano več stot milijonsko energetska sanacijo starega UKC, pregrešno drago gradnjo nove infekcijske klinike, tretjo ali četrto sanacijo vodovodnega sistema v nekaterih novih stavbah, če bi imeli na mizi in pred slovensko javnostjo projekt, po katerem bi za ceno navedenih projektov zgradili ob obvoznici najmodernejši klinični center in infekcijsko kliniko ter medicinsko fakulteto, pa še vsaj pet let bi lahko plačevali upravljalce dunajskega KC s svetovno nagrado za najboljšega upravljalca.

Za podobno stvar gre pri drugih nabavah v zdravstvu. Poslanka SDS Jelka Godec je kot vodja preiskovalne komisije dokazala več kot sto odstotno preplačevanje žilnih opornic. In menda se sedaj kupujejo po nižjih cenah. Toda isto velja tudi za večino od okoli deset tisoč drugih artiklov, ki jih nabavlja slovensko zdravstvo, le odstotki malo variirajo. Primer:

Vrhunska zdravnica in znanstvenica v UKC Ljubljana je pred okoli desetimi leti neko jutro ugotovila, da nujno rabi nov UBS ključek in je naročila svoji sodelavki, naj ji iz najbližje trgovine čimprej prinese ta, okoli deset evrov vreden pripomoček. Ko je šla po naročilnico, so ji v tajništvu povedali, da to vendar ne gre, da se vse nabavlja preko javnih naročil. In tako se je tudi zgodilo. Toda namesto, da bi zaradi velikih količinskih

Društvo poslancev 90

Šubičeva 4

1000 Ljubljana

drustvodp90@gmail.com

<http://www.poslanci90.si/>

popustov ključek ,nabavljen preko javnega naročila stal vsaj 20% manj, je stal več kot 50% več kot je povsem enak stal v trgovini.

Pred dnevi je eden največjih dobaviteljev slovenskega zdravstva z več kot 100 mio € poslov z državo od leta 2002 spremljal predsednika vlade na obisku v Luksemburgu. Pred tem je spremljal prejšnjega predsednika vlade na svoji razkošni jahti...Ali se vam res zdi, da ni nihče drug sposoben in zainteresiran nabavljati UBS ključkov, pleníc, žilnih oporníc ali operacijskih miz po 100 in prodajati državi po 150, 200,300..., da en sam dobavitelj naredi za več kot 100 mio poslov z državo.

Seveda so sposobni in zainteresirani. A to ob podpori levih in desnih vlad, v škodo davkoplačevalcev, lahko delajo le privilegiranci.

Če bi odločevalce, ene in druge, poslali na nekajletne plačane počitnice na Novo Zelandijo, odločanje od mesta predsednika vlade navzdol pa dali v roke pogumnim povprečno inteligentnim mladim diplomantom zdravstva, ekonomije ali tehničnih ved z dobro organizacijsko žilico in alergičnih na korupcijo in "lobiste" vseh barv,(in ki še nobenemu dobavitelju niso dolžni niti za sponzoriran izlet v Portorož), bi bilo denarja najkasneje v desetih letih za vse zaposlene v zdravstvu dovolj, pacienti, medicinske sestre, zdravniki in drugi delavci pa bi se namesto plačevanja oderuških cen parkiranja v (posebno za starejše nesramno tesnih prostorih) parkirni hiši udobno in brez dodatnih stresov pripeljali v nov UKC na obrobju Ljubljane, kjer bi študenti v dovolj velikih predavalnicah za vse potrebne nove zdravnike dobivali nova znanja, v vrhunsko organiziranem UKC pa bi si pridobivali izkušnje. Zakaj pogumnim? Zato, ker je tudi bivši zdravstveni minister ob prvem najmanjšem poskusu rezanja pijavk z države in davkoplačevalskega telesa moral dobiti osebno varovanje.

Toda to se ne bo zgodilo. Zakaj? Kako pa naj vsi dosedanji oblastniki razložijo, kaj so počeli zadnjih trideset let. In kako naj pomirijo bogate in vplivne lastnike privilegiranih podjetij v drugih branžah in njihove medijsko vplivne lobiste, da se podoben nov začetek ne bo zgodil tudi pri njih.

V teh dneh poteka razprava o novih predstavljenih ukrepih v zdravstvu. O tem, kar sem pisal, v predlogih nisem opazil ničesar. Verjamem v dobronamernost predlagateljev sprememb. Glede na zgoraj napisano pa menim, da začenjajo z napačnega konca. Namesto začetka pri temeljih so se lotili kar gradnje hiše in notranjega opremljanja. Ker pa je hiša brez trdnih temeljev kot hiša na (živem) pesku, se bo verjetno tudi še tako lepo urejena hiša, morda celo z zlatimi kljukami, na živem pesku že kmalu razmajala in začela pogrezati. "in njena podrtija bo velika" (Mt.7, 24-27)

Pa še to. V slovenskem kmetijstvu imamo 1-2 agrarna ekonomista, ki že 30 let razlaga (ta), kaj je narobe v slovenskem kmetijstvu in nekako ne ugotovita, da večina ministrov bolj ali manj upošteva njune nasvete in sta zato morda kaj zaslužna za mizerno

samooskrbo in številne druge borne rezultate slovenskega kmetijstva in še slabše perspektive. Predvsem pa ne pomislita, da bi enkrat le sprejel-a vabilo, naj prevzame-ta kmetijski resor in tako tudi odgovornost za rezultate udejanjanja svojih teorij v praksi. A slabo kaže. Precej dobro plačane analize so bolj vabljiva in manj tvegana služba.

Zdi se, da je nekaj podobnega tudi v zdravstvu. Vsa čast redkim posameznikom, poznavalcem razmer, ki mafiji rečejo mafija in ne neurejena država, korupciji korupcija in ne iznajdljivost ipd. Žal pa je veliko le mojstrov lepo oblikovanih besed, ki sicer veliko vedo in tudi veliko pametnega povedo, a v desetih letih od njih ne slišiš konkretnega predloga od prve do zadnje točke, kaj je treba narediti, kdaj in kako, in ki bi bili svoje številne ideje pripravljene testirati tudi v praksi npr. kot minister. Nič manj niso krivi za zatečeno stanje kot tisti, ki se izpostavijo na ključnih pozicijah in ne uspejo.

Marjan Podobnik
predsednik DP90

